

Tjänsteutlåtande
Kommunstyrelsens förvaltning
Dnr KS 2026/0018

Till: Kommunstyrelsen

Datum: 2026-01-15

Utökad budget för ÖVAR

Sammanfattning

Projektet befinner sig i en intensiv fas och går alltmer från systemhandling till bygghandling. Under fasen har en del förändringar gjorts, förutsättningar har förändrats och kostnadssidan har ökat. För att få en uppdaterad bild av hur slutkostnaden kommer att se ut har en budget tagits fram med uppdaterade beräkningar och indexering för kvarstående arbeten baserade på erfarenheter från redan utfört arbete.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

1. Godkänna totalbudget för ÖVAR på 1 618 – 1 877 mkr för etapp 1 och 2. Vilket innebär en utökad investering enligt förslag på 161 - 420 mkr.
2. Om kommunal borgen för upptagande av lån för Österåkers kommun på motsvarande (81,5%) 131,2 - 342,3 mkr (totalt 1 318,7 - 1 529,8 mkr)
3. Att såsom för egen skuld ingå borgen för ÖVAR AB:s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om **1 529 800 000 kr**, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Ärendet

Sedan kontraktet skrevs har kostnadsprognosen stigit och orsakerna är bland annat:

- Mark, kostnadsförändringen beror främst på oväntade markförhållanden, så som förerenade massor, mer berg än väntat och behov av extra pålning samt grundläggning. Även krav på ytterligare radonåtgärder, tätning av dike, samt mer omfattande schakt- och rivningsarbeten har påverkat kostnaden. Projektet har dessutom förlängts i tid, vilket bidrar till ökade kostnader.

- Installationskostnaderna har ökat på grund av tillkommande indexjusteringar och extra arbeten, såsom gasoltank och skrapor. Inköp av ventilation, VS och maskin har blivit dyrare än tidigare offerter. Även mer kanalisation och dyrare hårdvara för serverdrift har påverkat kostnaden.
- Projekteringskostnaderna har ökat till följd av utökad omfattning och justeringar i projektets tekniska lösningar. Bland annat har tillkommande arbeten som gasoltank, skrapor samt indexpåverkan från leverantörer bidragit till högre kostnader för projektering. Därtill har behovet av mer kanalisation och uppgradering till dyrare serverhårdvara påverkat den totala kostnaden.

Riskbilden i projektet har förändrats jämfört med tidigare bedömningar. Denna förändring beror framför allt på ett ökat behov av rödragning, större mängder armering kopplat till bioblockens konstruktion, samt ett ökat behov av kylning i samband med omfattande gjutningsarbeten. Dessa faktorer har medfört både högre komplexitet och ökade kostnader i genomförandet.

Vidare är indexeringen för perioden 2025–2029 i nuläget beräknad till en årlig ökning om 1,6–1,8 %, men det finns indikationer på att indexet kan stiga till 2 %, vilket skulle innebära en betydande ekonomisk påverkan. Detta lyfts därför som en viktig risk i projektets fortsatta kalkyl.

Det finns även en förhöjd risk för att tidplanen förskjuts, vilket i sin tur kan leda till ökat resursbehov och ytterligare kostnadsökningar. Sammantaget innebär detta att både den ekonomiska och tidsmässiga osäkerheten i projektet har ökat vilket visar på den fortsatta vikten av detaljerad uppföljning samt noggrann kontroll i projektet.

Prognosen är framtagen på samma sätt som beslutad budget, dvs. med tre scenarier: ”Most likely”, ”Best” och ”Worst”.

- **Most likely** är den prognos vi bedömer som mest trolig utifrån genomgången kalkyl och risk/möjlighet. Prognosen för detta scenario är 1 822 mkr.
- **Best**, där utfaller alla möjligheter och inga risker. Prognosen för detta scenario är 1 618 mkr.
- **Worst**, där utfaller alla risker och inga möjligheter. Prognosen för detta scenario är 1 877 mkr.

Besparingar

Kostnadsbesparingar utgör en central del i det löpande arbetet inom projektet. Roslagsvattens projektgrupp arbetar kontinuerligt med ekonomisk uppföljning och effektivisering genom aktivt deltagande i inköpsmöten, byggmöten,

planeringsmöten och ekonomimöten m.fl. Fokus ligger på att säkerställa kostnadseffektivitet i alla led av projektets genomförande.

Genomförda besparingsåtgärder

Under projektets gång har potentiella besparingar identifierats och realiserats till ett uppskattat värde av 153,4 miljoner kronor:

Fas 1: Systemhandlingarna för bygg, mark och el reviderades, vilket resulterade i en kostnadsreduktion på 146 miljoner kronor.

Fas 2: Vid projekteringen har ytterligare justeringar genomförts inom följande områden: returslam, länkplattor, portlösningar, fönster, VVS, täckningsbyten, sänkt takhöjd i el-rum, antal pumpar samt flödesmätare. Dessa åtgärder har genererat en besparing om cirka 1,4 miljoner kronor.

Löpande granskning och korrigeringar

Vid kontinuerlig genomgång av ändringsloggen har ett antal felaktigheter upptäckts, bland annat uteblivna avdrag och felaktiga prisuppgifter. Genom dessa korrigeringar har ytterligare cirka 1,3 miljoner kronor i besparingar uppnåtts.

Inköp och avtalsgenomgång

Samtliga inköp granskas noggrant av Roslagsvatten innan avtal tecknas. Hittills har avtal tecknats med leverantörer till ett totalt värde av 79 miljoner kronor. Genom förhandlingar och effektivt inköpsarbete har kostnaderna i genomsnitt reducerats med 6 %, vilket motsvarar en besparing på 4,7 miljoner kronor.

Tidigare beredning

Österåkervatten AB, 2025-12-11

Österåkers Stadshus AB, 2026-01-14

Bilagor

Protokollsutdrag Österåkervatten AB, 2025-12-11

Protokollsutdrag Österåkers Stadshus AB, 2026-01-14

Staffan Erlandsson

Kommundirektör

Erik Lanner Sandberg

Ekonomidirektör

Verifikat

Dokument-ID 09222115557567278946

Dokument

Till KS Tjut Utökad budget ÖVAR

Huvuddokument

3 sidor

Startades 2026-01-15 11:34:06 CET (+0100) av Sara

Salminen Sundholm (SSS)

Färdigställt 2026-01-15 14:33:43 CET (+0100)

Initierare

Sara Salminen Sundholm (SSS)

Österåkers kommun

Org. nr 212000-2890

sara.salminensundholm@osteraker.se

Signerare

Staffan Erlandsson (SE)

staffan.erlandsson@osteraker.se

Signerade 2026-01-15 11:34:58 CET (+0100)

Erik Lanner Sandberg (ELS)

erik.lanner@osteraker.se

Signerade 2026-01-15 14:33:43 CET (+0100)

Detta verifikat är utfärdat av Scrive. Se de dolda bilagorna för mer information/bevis om detta dokument. Använd en PDF-läsare som t ex Adobe Reader som kan visa dolda bilagor för att se bilagorna. Observera att om dokumentet skrivs ut kan inte integriteten i papperskopian bevisas enligt nedan och att en vanlig papperutskrift saknar innehållet i de dolda bilagorna. Den digitala signaturen (elektroniska förseglingen) säkerställer att integriteten av detta dokument, inklusive de dolda bilagorna, kan bevisas matematiskt och oberoende av Scrive. För er bekvämlighet tillhandahåller Scrive även en tjänst för att kontrollera dokumentets integritet automatiskt på: <https://scrive.com/verify>

